

गल्याड नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
गल्याड, स्याङ्जा, गण्डकी प्रदेश, नेपाल

नीति तथा कार्यक्रम
आर्थिक वर्ष २०८३/०८४

गल्याङ नगरपालिकाको १९ औं नगरसभामा
नगर सभाका अध्यक्ष श्री गुरुप्रसाद भट्टराई
ज्युद्धारा प्रस्तुत

आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को
नीति तथा कार्यक्रम

गल्याङ नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
गल्याङ, स्याङ्जा, गण्डकी प्रदेश, नेपाल

मिति : वि.सं.२०८३ साल असार १० गते

गल्याङ नगरपालिका
आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम

समादर्णीय नगरसभाका सदस्य ज्यु हरु,
सर्वप्रथम, गल्याङ नगरपालिकाको नगरसभाको १९ औं अधिवेशनमा हार्दिक स्वागत गर्दछु ।

पवित्र कालिगण्डकीको काख र आँधीखोलाको मभेरीमा रहेको सुन्दर गल्याङ नगरपालिका भित्रका बुद्धिजीवी मतदाता आमाबुवा दाजुभाई र दिदिबहिनीहरुको विश्वासको मतले ४ वर्ष अगाडिदेखि सम्हालेको यो गहन जिम्मेवारीको उत्तरार्धमा आइपुग्दानपुग्दै आज हामी गल्याङ नगरपालिकाको गरिमामय १९ औं नगरसभा समक्ष आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने गर्दछौं । यस अवसरमा सर्वप्रथम यो व्यवस्था प्राप्तमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । प्रजातान्त्रिक संस्कार र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमबाट समुन्नत नगर निर्माणका लागि विभिन्न विषयसंग सम्बन्धित सरोकारवाला युवा प्रौढ तथा बृद्ध सम्पूर्णको मनोभावना जेन्जी युवाहरुको आकांक्षा र बदलिदो परिवेश तथा नगरवासीको अमूल्य सुभावहरुलाई समेटेर तयार पारिएको यस गल्याङ नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय नगरसभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा म अत्यन्त हर्षित भएको छु ।

यस नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, संविधानको निर्देशक सिद्धान्त एवं नीतिहरु, नेपाल सरकारको आवधिक योजना, नेपालका प्रचलित कानूनहरु, नेपाल सरकारको अन्तर्राष्ट्रिय नीति, दिगो विकास लक्ष्य, क्षेत्रगत नीतिहरु, वार्षिक बजेट, प्रदेश स्तरीय नीति एवं कानून, नागरिकका मौलिक हक, हामीले जनतामाभू गरेका प्रतिवद्धता एवं चुनावी घोषणापत्र, नागरिकका अपेक्षा एवं मागहरुलाई आधार का रूपमा लिइएकोछ । **“दिगो विकास व्यवस्थित शहर: स्वच्छ, समृद्ध गल्याङ नगर”** स्थापना गर्ने दीर्घकालीन सोचलाई साकार बनाउदै स्थानीय सरकारप्रति जन-विश्वास

अभिवृद्धि गरि “बसौं बसौं लाग्ने गाँउ र सहर, समुन्नत र समृद्ध गल्याङ नगर” निर्माण गर्नु यस नीतिको प्रमुख उद्देश्य रहेको अनुरोध गर्दछु ।

यस नगरपालिकाको दीर्घकालीन तथा क्षेत्रगत नीतिहरूमा लिइएको लक्ष्य बमोजिम आगामी समयमा यस पालिकालाई समृद्ध र वातावरणमैत्री नगरको रूपमा व्यवस्थित गर्न आवश्यक पर्ने नीतिहरू संघीय तथा प्रादेशिक सरकारको दीर्घकालीन सोच अनुरूप लिइएको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त, समानीकरण, समपूरक एवं विशेष अनुदान, राजस्व बाँडफाँट र यस नगरपालिकाको आन्तरिक आय समेतलाई मध्यनजर गर्दै यो नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ ।

नीति तथा कार्यक्रम

नगरवासीले दिएको अगाध माया र ममताबाट प्रेरित भई नागरिक सर्वोच्चता, सुशासन, आर्थिक रुपान्तरण संगै जनउत्तरदायी शासन प्रणाली र नगरपालिकाको सर्वतोमुखी सामाजिक विकासमा तल्लीन रहदै नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न सम्पूर्ण जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारी संयन्त्रबाट कार्य गरी सुशासन युक्त नगर निर्माण का लागि विधिको शासनको सुनिश्चितता र स्थानीय जनताको जीवनस्तर माथि उकास्न स्थानीय ज्ञान, सीप र क्षमतालाई प्रश्रय दिन हामी प्रयासरत छौं । आगामी आर्थिक वर्ष उत्पादन र रोजगारीको वर्ष हुनेछ ।

सभाका सदस्यज्युहरु,

अब म सभा समक्ष विषयगत नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

क) शिक्षा भाषा कला तथा साहित्य नीति :

- गल्याङ नगरपालिकाभित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूमा कक्षा ११ र १२ मा अध्ययनरत विद्यार्थी संख्याको २० प्रतिशत र क्याम्पसमा अध्ययनरत विद्यार्थी संख्याको १० प्रतिशत गरिव, विपन्न र जेहेन्दार विद्यार्थीहरूलाई प्रदान गरिदै आएको “पूर्ण छात्रवृत्ति कार्यक्रम” प्रभावकारी रहेको हुदा विद्यार्थीहरूको उत्प्रेरणा अभिवृद्धिका लागि थप व्यवस्थित र परिस्कृत गर्दै निरन्तरता दिइने छ ।

- गल्याड बहुमुखी क्याम्पस र मालुङ्गा सार्वजनिक बहुमुखी क्याम्पसको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्दै दुवै क्याम्पसलाई नमूना शैक्षिक केन्द्रको रूपमा विकास गर्न विद्यार्थी संख्याको आधारमा नियमित अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- बालबालिकाहरूलाई घर तथा विद्यालयको वातावरणले पार्ने मनोवैज्ञानिक असरका बारेमा सचेत तुल्याउन “अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम” संचालन गरिनेछ ।
- स्थानीय पाठ्यक्रमको आधारमा पाठ्यपुस्तक लेखन कार्य सम्पन्न भएकोले पाठ्यपुस्तक छपाई गरि विद्यार्थीहरूका हातहातमा पुऱ्याईनेछ ।
- “बालबालिका संग नगरप्रमुख कार्यक्रम” लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्रविधिमैत्री शिक्षण सिकाईका लागि E learning कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइने छ ।
- निश्चित सूचकका आधारमा नगरभित्रका विद्यालयको गुणस्तरीयता बृद्धी गर्दै नगर नमूना विद्यालयको अवधारणालाई मुर्त रूप दिइने छ ।
- कक्षा ५ र ८ को नगरस्तरीय स्तरमापन परीक्षालाई थप प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ साथै उत्कृष्ट विद्यार्थी, शिक्षक र विद्यालयलाई पुरस्कृत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि मागमा आधारित पेशागत दक्षता (विषयगत/प्राविधिक) सहित उत्प्रेरणामुलक तालिमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- एस.इ.इ. र एस.एल.सी.ई(कक्षा १२) मा ३.६ जिपिए भन्दा माथि ल्याउने छात्राछात्रलाई गरिने प्रोत्साहन पुरस्कारलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- अभिभावक विहिन, अति विपन्न र अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूको लागि आवश्यक शैक्षिक सामाग्री तथा आर्थिक सहायता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- महिला शिक्षक सुत्केरी विदामा रहेका बेला विद्यालयको शिक्षण सिकाईमा सहजीकरणका लागि वैकल्पिक शिक्षकको व्यवस्था गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- विद्यालयको समग्र पक्षको सुधारका लागि अनुगमन मूल्याङ्कन र नियमनलाई थप प्रभावकारी बनाईने छ । साथै प्र.अ.,विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षकहरूको अध्ययन अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था समेत गरिने छ ।
- विद्यार्थीहरूलाई विद्यावारिधी अध्ययन तथा गरिब विद्यार्थीहरूको लागि क्याम्पस तहका अनुसन्धानात्मक कार्यमा गरिने सहयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- “उपप्रमुख संग शिक्षक कार्यक्रम” थप प्रभावकारी बनाउदै निरन्तरता दिइने छ ।
- विद्यालय स्तरमा अध्ययनरत छात्र-छात्राहरूलाई आत्मरक्षाका तालिम कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै थप अन्य खेलकुद विकास गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

- शिक्षालाई व्यवसायी र उत्पादनमुखी बनाउन विद्यालयमा परम्परागत सीपको अध्ययन गराईने नीति लिइनेछ ।
- शिक्षा भाषा तथा साहित्यको विकासका लागि गल्याङ प्रज्ञा प्रतिष्ठानको माध्यमबाट भाषा, कला सस्कृति साथै विभिन्न सास्कृतिक संघ सस्थाहरुलाई संरक्षण सम्बर्द्धन र प्रबर्द्धन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- समाजलाई सुसंस्कृत सभ्य एवं नैतिकवान बनाई अनुशासित मर्यादित योग्य र सक्षम नागरिक उत्पादन गर्न गुरुकुल शिक्षा, योग शिक्षा (पूर्विय दर्शन) र संस्कार शिक्षालाई प्रभावकारी बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भार कार्यलाई संघ, प्रदेश सरकारको समन्वय र सहकार्यमा सम्पन्न गरिने छ ।
- शिक्षा नीतिमा समयानुकूल परिमार्जन र गुणस्तरियता वृद्धिका लागि नगरशिक्षा सभाको आयोजना गरिनेछ ।
- विद्यार्थीहरुको प्रतिभा पहिचान र क्षमता अभिवृद्धिका लागि Galyang Talent Show कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- हाल सञ्चालनमा रहेको नेपाली पठन शिप विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै पालिका भित्रका सम्पूर्ण विद्यालयमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालविकास तथा पूर्व प्राथमिक तहका शिक्षकहरुलाई पेशागत विकास तालिम लाई थप प्रभापकारी गराउदै लगिनेछ ।
- सफा विद्यालय सुन्दर विद्यार्थी अभियानका लागि विद्यालय हाताभित्र तथा कक्षाकोठाको सरसफाई उत्कृष्ट राख्ने विद्यालयलाई पुरस्कृत गरिने छ ।
- विद्यालय स्वच्छ खानेपानी कार्यक्रम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालयको मर्मत तथा सम्भार कार्यका लागि आवश्यकताका आधारमा बजेट व्यवस्था गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- शैक्षिक गुणस्तरमा सुधार, अक्ल व्यवस्थापकीय क्षमताको विकास, असल अभ्यासहरुको आदानप्रदान, “आशालागदा अभ्यास” र “प्रयास गरे परिवर्तन संभव छ” जस्ता कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । जसका लागि साथी शिक्षक कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- शैक्षिक क्यालेण्डरको निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिदै प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने छ ।
- किशोरावस्थाका युवायुवतीहरुमा बढ्दो लागु औषध तथा दुर्व्यसनीलाई न्यूनिकरण एवं निर्मुल गर्न क्याम्पस तहका विद्यार्थी तथा एक विद्यालय एक शिक्षकहरुलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम (TOT)को व्यवस्था गरिनेछ ।

- प्रत्येक क्याम्पस तथा विद्यालयमा प्राथमिक उपचार (First Aid Box) र छात्राहरुका लागि निशुल्क स्यानेटरी प्याड डिस्पोजल मेसिन उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । नगरभित्रको शैक्षिक अभिवृद्धिका लागि आवाशिय विद्यालय शिक्षालाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिने छ ।
- सबै विद्यालयमा प्रविधियुक्त शिक्षालाई जोड दिदै ,प्राविधिक शिक्षा संचालन भएको विद्यालयलाई थप सुदृढ बनाई सिपयुक्त जनशक्ति उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
- गल्याड नगरपालिकामा गठन भएका विषयगत समितिहरु,विद्यालय व्यवस्थापन समिति,शिक्षक अविभावक संघको माध्यमबाट शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्नको लागि शैक्षिक प्रतिष्पर्धात्मक कार्यक्रमहरु संचालनलाई थप प्रभावकारी बनाउदै निरन्तरता दिइनेछ ।
- शैक्षिक संस्था, आमा समुह,युवा क्लव र विभिन्न गैरसरकारी संस्थाहरुको सहकार्यमा युवा परिचालन गरि मानवीय सेवा, विपद व्यवस्थापन तथा वातावरण संरक्षण जस्ता कार्यलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
- असल खानपान र शारीरिक तन्दुरुस्ती शिक्षाका लागि एक विद्यालय एक योग गुरु बनाउन योगा प्रशिक्षक प्रशिक्षण संचालन गरिने छ ।

ख) जनस्वास्थ्य, पोषण तथा सरसफाइ नीति:

- आधारभूत र आकस्मिक स्वास्थ्य सेवालाई सर्वसुलभ र गुणस्तरीय बनाइनुका साथै निशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिने छ ।
- नगरभित्रका सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्थाहरुमा मापदण्ड अनुसार अत्यावश्यक उपकरण, औषधि र जनशक्तिको उपलब्धता सुनिश्चिततालाई थप परिस्कृत गरिनेछ । आ.व २०८१/०८२ मा सुरक्षित प्रसूती सेवा र दन्त सेवा क्लिनिकको सुभारम्भ भएको गल्याड नगर अस्पतालमा यसै आ.व देखी MDGP विशेषज्ञ चिकित्सकस हितको सेवा विस्तार गर्नुका साथै आँखा उपचार सेवा समेत सञ्चालन गरिनेछ ।
- मालुङ्गामा निर्माण सम्पन्न प्राकृतिक चिकित्सालयलाई बैकल्पिक चिकित्सा उपचार केन्द्रको रुपमा बिकास गरिनेछ ।
- सुरक्षित मातृत्वको अवधारणालाई मुर्त रुप दिइ भ्रुण हत्या कम गर्न र छोरी सुरक्षा अन्तरगत “नगरकी छोरी कार्यक्रम” मार्फत नवजात बालिकाको बैंक खाता सञ्चालन गरि पालिकाको तर्फबाट रु ५ हजार प्रोत्साहन रकम प्रदान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरवासीहरुको स्वास्थ्य सुधार योजना अन्तर्गत **Disease Screening** कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिदै **Screening** को दायर बढाई थप प्रभावकारी

बनाउदै लगिनेछ । साथै यस्ता सेवाहरु मोवाइल शिविर मार्फत स्वास्थ्य सेवाको पहुँच नपुगेका टोलटोलमा लगिनेछ ।

- नगरपालिकाले सञ्चालन गर्ने विशेषज्ञ सेवा सहितको घुम्ती स्वास्थ्य शिविर कार्यलाई थप सेवा र प्रभावकारीता सहित निरन्तरता दिईनेछ ।
- यसै आ.व देखी सम्पूर्ण विद्यालयहरुमा विद्यालय स्वास्थ्य र विद्यार्थी कार्यक्रम साथै विद्यालय नर्स कार्यक्रम समेत संचालन गरिनेछ ।
- सुरक्षित प्रसूती सेवा प्रदान गर्न हाल संचालनमा रहेका नगर अस्पताल, मालुङ्गा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र र पिडिखोला स्वास्थ्य चौकीको वर्थिङ्गसेन्टर सेवालार्ई थप सुदृढ गरी Zero Home Delivery पालिका निर्माण गरिनेछ । साथै प्रसूतीका लागि स्वास्थ्य संस्था जान आउन निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा लार्ई निरन्तरता दिइनेछ ।
- निर्माणाधिन १५ सैयाको अस्पताल,मालुङ्गा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको भवन पुरा गरि सेवा प्रवाह गरिनुका साथै प्रदेश सरकारको समन्वयमा प्रादेशिक अस्पतालको रूपमा विकास गरिने छ ।
- समुदायमा आधारित स्वास्थ्य स्वयंसेविका, स्वास्थ्य आमा समुह, टोल विकास संस्था, सहकारी, युवा क्लव, बाल क्लव जस्ता संघ संस्था परिचालन गरि सामुदायिक स्वास्थ्य कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- स्वास्थ्य विमामा आवद्ध नागरिकहरुले सेवा लिए वापतको सोधभर्ना भुक्तानीका लागी इलेक्ट्रोनिक प्रविधि मार्फत वास्तविक समय (Real Time) दावी गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- आमा, बालबालिका साथै जेष्ठ नागरिकको पोषण अवस्था सुधार गरि पोषण मैत्रि स्थानीय शासन संचालन गर्न बहुक्षेत्रिय पोषण रणनीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- “स्वास्थ्यका लागि एक घण्टा लगानी” भन्ने नाराका साथ व्यायाम, ध्यान गरि निरोगीहुन नागरिक आरोग्य केन्द्र तथा खुल्ला व्यायामशाला स्थापना गरि संचालन गरिनेछ । स्वास्थ्य सुधारमा गैर-स्वास्थ्य क्षेत्रको संलग्नता, सहकार्य र जिम्मेवारीलाई दृष्टिगत गरी सबै नीतिमा स्वास्थ्य (Health in All Policy) तथा एक स्वास्थ्य नीति (One Health Approach) अवलम्बन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्था ब्यबस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउदै स्वास्थ्य सेवालार्ई थप पारदर्शीताको लागि स्वास्थ्य संस्था संचालन तथा ब्यबस्थापन समितिलाई तालिम प्रदान गरिनेछ ।

- खोप भण्डारण ढुवानी र स्वास्थ्य कर्मीको क्षमता अभिवृद्धी तथा खोप केन्द्रको व्यवस्थापन गरि राष्ट्रिय खोप कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउदै पुर्ण खोप दिगोपना सुनिस्चीत पालिका घोषणा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- पिउने पानीको गुणस्तर सुधार गरिनेछ साथै पानीको गुणस्तर जाँच गर्न पालिकामा आवश्यक मेसिनको प्रवन्ध गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सम्पूर्ण विद्यालयका कम्तिमा एक जना शिक्षकलाई प्राथमिक उपचार तालिम र प्राथमिक उपचार सामग्री (Kit Box) प्रदान गरि प्राथमिक उपचार सेवा दिन सक्षम बनाइने छ ।
- क्षयरोग पहिचान, निदान, उपचार तथा पुनर्स्थापनालाई निरन्तरता दिइ उपचाररत विपन्न क्षयरोगी विरामीलाई पौष्टिक आहारको थप व्यवस्था गरिनेछ ।
- पालिकाको केन्द्र देखि टाढा रहेका र बिरामी चाप बढी भएका स्वास्थ्य संस्थामा आधारभूत प्रयोगशाला सेवाको स्थापना गरिनेछ ।
- सबै स्वास्थ्य संस्थामा डिजिटल रेकडिङ तथा रिपोर्टिङ गर्न eHMIS जस्ता प्रविधिको अवलम्बन लाइ निरन्तरता दिइने छ ।
- वृद्धवृद्धाको स्वास्थ्य लाई ध्यान राख्दै प्रत्येक महिना गरिदै आएको स्वास्थ्य गाउँघर क्लिनिक संचालन लाई निरन्तरता दिइने छ । “उपप्रमुखसंग आमा सुरक्षा कार्यक्रम”लाई प्रभावकारी बनाउदै गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुको स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि निशुल्क पौष्टिक आहार तथा सरसफाइ सामग्री वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- मिगौला प्रत्यारोपण, डायलिसिस गरिरहेका, क्यान्सर रोगी र मेरुदण्ड पक्षघातको बिरामीलाई औषधि उपचार बापत संघिय र प्रदेश सरकारको कार्यविधि बमोजिम प्रदान गर्दै आइरहेको आर्थिक सहायतालाई निरन्तरता गरिनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रोत्साहन तथा क्षमता विकास कार्यक्रम अगाडि बढाइने छ ।
- पाठेघरको क्यान्सर र स्तन क्यान्सरको पहिचान तथा मृगौला परीक्षणको दायरा फराकिलो बनाई समयमा नै रोग पहिचान गरी रुग्णता तथा मृत्युदर घटाउदै लगिनेछ ।
- जनस्वास्थ्य विपद तथा महामारी व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पूर्वतयारी र रोकथाम/नियन्त्रण कार्यलाई व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।
- “स्वस्थ बालक उज्वल भविष्य” भन्ने कार्यक्रम अन्तर्गत कुपोषित बालबालिकाको उपचार गर्न बहिरंग उपचार केन्द्रको विस्तार गरी निशुल्क उपचारात्मक खानाको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईने छ ।

- मानसिक स्वास्थ्य सेवालाई व्यवस्थित गर्न मनोसामाजिक स्वास्थ्य समस्या भएका विरामीहरूलाई निशुल्क परामर्श सेवा प्रदान कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नीजी स्वास्थ्य संस्था, क्लिनिक, फार्मेसी, प्रयोगशाला लगाएतको नियमित अनुगमन साथै नीजी स्वास्थ्य संस्था नगरपालिकामा सूचीकृत हुनुपर्ने व्यवस्थाको नियमन गरिनेछ ।
- नगरका आर्थिक विपन्नताको कारण स्वास्थ्य बीमा गर्न असमर्थ अति विपन्न परिवारको निशुल्क स्वास्थ्य बीमाको प्रवन्ध मिलाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- पलिकाभिन्न रहेका HIV रोग संक्रमित व्यक्तिहरूलाई मनोबल तथा उत्प्रेरणा बृद्धिका लागि औषधोपचारका लागि स्वास्थ्य संस्था जादा लाग्ने यातायात खर्च प्रदान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

ग) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन नीति :

- गल्याड नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई सहज, सरल र पारदर्शी बनाउन सुचना प्रविधिको प्रयोगबाट जनमैत्री सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
- प्रशासनिक स्वच्छता र निष्पक्षता नगरपालिकाको ध्येय हुनेछ, यसका लागि सुशासनका आयामहरूको पुर्ण पालना गर्दै भ्रष्टाचार सम्बन्धी सुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सार्वजनिक सेवाको प्रभावकारिता मापनको लागि सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रम नगर स्तर र वडा स्तरमा निरन्तर रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- नागरिक सहायता कक्ष (Help Desk) स्थापना गरी नागरिक मैत्री सेवा प्रवाहलाई थप व्यवस्थित गरिने छ । नगरपालिकामा न्यायिक इजलास कक्ष निर्माण गरि गरिसकिएको छ र प्रत्येक वडामा गठित मेलमिलाप केन्द्र मार्फत विवाद समाधान गरि सर्वसाधारणमा न्यायिक पहुँच वृद्धि गरिने छ ।
- गल्याड नगरपालिकामा आर्थिक सुशासन कायम गर्न शुन्य वेरुजु कायम गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- नगरपालिकाबाटै स्थायी लेखा नम्बर (PAN) प्रदान गर्ने कार्य यसै आ व बाट गरिनेछ ।
- कृषि उद्योग, पर्यटन वाणिज्य विज्ञान प्रविधि तथा सास्कृतिक क्षेत्रमा सहयोग आदानप्रदानको लागि राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय शहरहरूसंग भगिनी सम्बन्ध स्थापनाको लागि आवश्यक गृहकार्य अगाडि वढाईनेछ ।
- जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता विकास गर्न तालिम तथा प्रशिक्षण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्दै लगिने छ ।
- युवाहरूलाई लक्षित गरि सञ्चालित निजामती सेवा, शिक्षक सेवा, बैंक तथा वित्तिय सेवा तयारी कक्षा र लोकसेवा तयारी कक्षालाई थप परिस्कृत रूपमा निरन्तर सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगर प्रहरीको क्षमता विकास गरी सुरक्षा व्यवस्थालाई थप मजबुत र शसक्त सुरक्षा बलको रूपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।
- नगरपालिका अन्तर्गत कार्यरत उत्कृष्ट कार्यसम्पादन भएका वडा कार्यालय,शाखा कर्मचारी, शिक्षक,उपभोक्ता समितिलाई प्रोत्साहन स्वरुप पुरस्कृत गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरपालिकाको चालु खर्च व्यवस्थापन गरी आन्तरिक श्रोत परिचालनमा वृद्धि गरिनेछ ।
- गैरसरकारी संघसंस्थाहरु संगको समन्वयमा विभिन्न कार्यक्रम गर्ने नीति अवलम्बन गर्दै लगिनेछ ।
- नगरसभा वा कार्यपालिकाले स्विकृत गरेका ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, आदेशपत्र वा नगरपालिकाले नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य स्थानिय तह सगं गरेका सम्भौताहरु राजपत्रमा प्रकाशित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- जनस्तरका गुनासा र समस्याको निदानका लागि प्राप्त हुने सुझाव र गुनासाहरु सहज र विश्वसनिय तवरबाट सम्बोधन गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका र अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरुमा रहेका डिजिटल नागरिक वडापत्रहरुलाई अध्यावधिक गर्दै लगिने छ ।

घ) कृषि तथा पशुपालन नीति

- कृषकको समस्या समाधानका लागि महत्वपूर्ण मानिएको “कृषकसंग कृषि प्राविधिक कार्यक्रम, माटो उपचार शिविर तथा एकिकृत घुम्टि शिविर संचालन कार्यक्रम” लाई निरन्तरता दिई माटो अनुसार खेति लगाउने कार्यलाई बढावा दिइने छ ।
- कृषकको उत्पादनको उचित बजार व्यवस्थापन गर्न नगरस्तरीय विक्री तथा संकलन केन्द्र स्थापना र सञ्चालन गरिएको छ भने आवश्यकता अनुसार विभिन्न सहकारीहरु संगको सहकार्यमा अन्य स्थानमा पनि स्थापना गरिनेछ साथै यसै आव देखी गल्याड कृषि एम्बुलेन्स सञ्चालन गरी कृषकको उत्पादन स्थलबाटै संकलन गरिनेछ ।
- आधुनिक प्रविधिको प्रयोगसंगै परम्परागत पेशालाई समेत प्रोत्साहनका लागि नगरपालिकामा रहेका हल गोरु पाल्ने कृषकहरुलाई प्रोत्साहन स्वरुप वार्षिक रु ५ हजार अनुदान उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- पशुचौपायाको उन्नत नश्ल सुधार लागि “उन्नत रागो पालन कार्यक्रम” सञ्चालन गरि विउ रागो पाल्ने कृषकलाई नया खरिदमा एकपटकका लागि रु २० हजार अनुदान उपलब्ध गराइने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- कृषि क्षेत्रमा मुख्य समस्याको रुपमा रहेको बाँदरको समस्यालाई निराकरण गर्न भाडी बुट्यान फडानी संगै विभिन्न पक्ष र छिमेकी पालिकाहरुसंगको समन्वयमा अल्पकालिन र दीर्घकालिन योजना बनाई बाँदर समस्या न्युनिकरण गर्दै लगिनेछ ।
- निवारहमुखी कृषिलाई आधुनिकीकरण र ब्यवसायिक बनाउदै कृषि तथा पशुपन्छी जन्य उत्पादनमा नगरपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउन यान्त्रिकरण र विविधिकरण गरि विभिन्न पकेट क्षेत्र कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउदै लगिने छ भने उत्पादकत्वमा समेत बृद्धी गरिनेछ ।
- गल्याड नगरपालिका भित्र आधुनिक र ब्यवसायिक कृषि कार्यका लागि रोजगारमुखी पशु तथा कृषि कार्यक्रम, गल्याड कृषि तथा पशु उद्यमशिलता परियोजना कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउदै लगिने छ ।
- हाम्रो कृषक हाम्रो शान, दुधमा अनुदान कृषक सम्मान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई कृषकहरुको सहज र सरल पहुचको लागि दुग्ध संकलन केन्द्रको थप व्यवस्थित बिस्तार गर्दै लगिने छ ।

- जिमुवामा सञ्चालित चिस्यान केन्द्रलाई थप व्यवस्थित गरी आवश्यकता अनुसार थप चिस्यान चेम्बर निर्माण गर्दै लगिने छ ।
- पशुपन्छीजन्य रोगको नियन्त्रणको लागि पशुमा पूर्ण खोप अभियान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- संघ तथा प्रदेश सरकारको समन्वय र सहकार्यमा गाई/भैसी तथा वंगुर, कुखुरा बाखा प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- मागको आधारमा नभई उत्पादनको आधारमा कृषि व्यवसायीहरूलाई अनुदान प्रदानलाई निरन्तरता दिइने छ । साथै उत्पादित वस्तुको न्यूनतम समर्थन मुल्य कायम गरि कृषक संग नगरपालिका कार्यक्रम मार्फत कृषकले उत्पादन गरेका कृषिजन्य उत्पादनको उचित बजारको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- पशु उपचारलाई प्रभावकारी बनाउन नगरका सबै वडामा पशु स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै पशु प्राविधिकहरूलाई गोठगोठमै सेवाका लागि खटाइनेछ , खोरेत रोगबाट हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्न खोरेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- धान, गहुँ, मकै र आलु लगायतको विउको उत्पादन प्याकेजिङ गरी निर्यात गरिने विउमा नगरपालिकाको लोगो राखिनेछ । कृषि सहकारीसंगको सहकार्यमा हाल उत्पादन भइरहेको मकै तथा धानको विउ उत्पादनमा समेत बृद्धि गरिनेछ ।
- परम्परागत विउविजन वितरण एवं संरक्षण साथै माध्यामिक विद्यालयमा सञ्चालित प्राङ्गारिक कृषि पाठशाला कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गण्डकी प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन भएको NAFA project अन्तरगत सुन्तला एवोकाडो, मेकेडोनियानट, कागती, किवी लगायत फलफुल तथा तरकारीमा उत्पादन बृद्धि गरी व्यवसायिकरण र बजारिकरणमा जोड दिइनेछ ।
- स्वच्छ दुध र मासु तथा मासुजन्य पदार्थको उत्पादन बृद्धि गरि बजारीकरणको सुनिश्चितताका लागि दुग्ध डेरि तथा मासु पसल सुधार तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।
- पशुचौपायको आकस्मिक रोग नियन्त्रण कार्यक्रम संचालनमा ल्याउनुका साथै बन्ध्याकरण तथा खोप शिविर कार्यक्रमलाई निरन्तर संचालन गरिनेछ ।
- बाभो रहेको खेतियोग्य जमिनलाई कृषि उत्पादन लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक नीति लागु गरिनेछ ।
- कृषि यान्त्रीकिकरण मार्फत उत्पादन लागत तथा श्रम न्युनिकरण का लागि आवश्यकताको आधारमा ५० प्रतिशत अनुदानमा कृषि औजार उपकरणमा अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै नयाँ बालि उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

- खेतबारीमा कृषि प्राविधिकको सेवाका लागि प्रत्येक वडामा खटिएका एक जना कृषि/ पशु प्राविधिकहरुलाई थप सेवा सहित मागमा आधारित कार्यक्रम संग जोडिने छ ।
- "बसे पनि शहर, गाउँकै खाने रहर" भन्ने उद्घोषका साथ स्वास्थ्यका हिसाबले उत्तम अन्नवाली कोदो,घैया लगायतका रैथाने बालीको उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरि उपादकत्वमा बृद्धि गरिनेछ ।
- दुग्धजन्य वस्तुहरुको उत्पादनमा बृद्धी गर्न पशुव्यवसायलाई विश्वासीलो पेशा बनाई दुग्ध व्यावसाय प्रवर्द्धन,गाईभैसी अनुदान तथा गोठ सुधार कायक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- मालुङगा, सिरौशा, स्यालवास र जिमुवा क्षेत्रलाई कृषि पर्यटन क्षेत्रको रूपमा विकसित गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको विभिन्न स्थानहरुमा अकवरे खुर्सानी, अदुवा, टिमु,वेसार लगायतका नगदेबालीको व्यवसायीक उत्पादनका लागि कृषकहरुलाई अभिप्रेरित गर्दै कृषि पर्यटनमा आकर्षित गर्न पकेट क्षेत्रका अलवा कृषि होमस्टेका लागि कार्यक्रम अगाडी बढाइने छ ।
- धार्मिक महत्वका रूपमा रहेको गाइ संरक्षणको उद्देश्यले ग न पा १ राम्दी र ग न पा ११ बन्नेडाडामा संचालित गौशाला संचालनको लागि दिदै आएको अनुदान सहयोगलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- कृषि जैविक विविधता तथा अनुवशिय गुण संरक्षणका लागि रैथाने बाली संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- गल्याङ नगरपालिका भित्रका आम कृषकहरुलाई सुचिकृत गर्ने गरि किसान सुचिकरण गरि कृषक परिचयपत्र प्रदानलाई निरन्तरता दिदै नगरभित्रका उत्कृष्ट कृषकलाई सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- मौरी पालक किसानलाई आवश्यक तालिम प्रदान गरि मह उत्पादनमा बृद्धि गरिने छ ।
- कृषि र पशुपालन क्षेत्रमा वितरण गरिएको अनुदानको प्रभावकारी अनुगमन गरिने छ ।
- कृषिमा संलग्न जनशक्तिको सीप, क्षमता एवं दक्षता विस्तार गर्दै रोजगारीका अवसर वृद्धिका लागि स्वरोजगारमूलक व्यावसायिक कृषि तालिम,र प्राङ्गारिक मल, प्राङ्गारिक खेती प्रणालीलाई जोड दिई आवश्यकता अनुसार (lpm) कृषिपाठशाला संचालन गरि प्राङ्गारिक मल (गड्यौला मल) खेतीका लागि विशेष अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।

- आँप लिचि केरा, कटहर जस्ता फलफूल खेतीको व्यवसायिक उत्पादनमा जोड दिइने छ । सम्भावनामा आधारित फलफूल खेती कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

ड)रोजगार,उद्योग तथा वाणिज्य नीति

- गल्याङ नगरपालिकाले यस आर्थिक वर्षलाई उत्पादन र उद्योगसंग जोडी उत्पादन र रोजगारीको वर्षको रूपमा कार्यक्रमहरु तय गरिनेछ ।
- पालिका भित्रका वेरोजगार जनशक्तिहरुको समुचित व्यवस्थापन नगरपालिकाको मुख्य ध्येय हुनेछ, सोही अनुसार रोजगार कार्यक्रमलाई विशेष प्रभावकारी बनाउदै **पालिका रोजगार कार्यक्रमलाई** समुचित व्यवस्थापन गरी संचालन गरिनेछ ।
- रोजगारीका क्षेत्रको पहिचान, उद्यमशिलता प्रवर्द्धन,लगानी अभिवृद्धीलाई महत्व दिदै हाल सञ्चालन भएका सिप विकास सम्बन्धी तालिम तथा कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइने छ,साथै तालिम प्राप्त दक्ष सिप युक्त नागरिकहरु र बैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवाहरुको सिपलाई रोजगारी संग जोड्ने नीति अनुरूप **सिप परिक्षणको समेत व्यवस्था** गरिने छ ।
- परम्परागत पेशा अंगाल्दै आएका समुदायलाई प्रोत्सान गर्दै घरेलु मदिरा लगायतका स्थानीय उत्पादनलाई प्रवर्द्धन गर्दै प्रशोधन र प्याकेजिङ गर्न सहकारी संस्थाहरुसंग समन्वय गरी उत्पादन कार्यक्रममा जोड दिई तालिम संचालन गरी उद्यमशिलता विकास गरिनेछ ।
- लक्षित समुहलाई सीप विकास तथा प्रविधि हस्तान्तरण मार्फत **एक घर एक सीप विकास** गरी रोजगारी प्रवर्द्धन गरिनेछ । “**गल्याङका महिला उद्दममा पहिला**” कार्यक्रम थप प्रभावकारी बनाईने छ ।
- संघिय सरकारको **Start up fund** कार्यक्रमसंग युवाहरुलाई जोडी लघु उद्यमको प्रवर्द्धनका कार्यक्रम प्रभावकारी बनाइने छ ।नगर भित्रका दर्ता नगरी संचालन गरेका व्यवसायलाई व्यवसाय दर्ता कार्य निरन्तर गरिने छ ।
- दिगो आर्थिक उपार्जनका लागि नगर भित्र सम्भाव्य रोजगारीमुलक र उत्पादनमुलक लघु उद्योग स्थापनाका लागि विस्तृत अध्ययन गरि **Make In Galyang** कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- महिला शसक्तिकरण कार्यक्रम अन्तर्गत सिपमुलक तालिमहरु गुन्द्रुक वेसार अचार, साबुन र सरफ, मुडा बनाउने, सिलाई कटाई तालिम तथा कोदोको पिठो,मकैको आटो, गुन्द्रुक प्रशोधन तथा प्याकेजिङ कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

- आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनलाई प्रवर्द्धनका लागि गल्याङ नगरको बजार क्षेत्रभित्र थप सुविधा सम्पन्न मोटल होटलहरु संचालनका लागि आवश्यक वातावरण सिर्जना गरिने छ ।
- दैनिक उपभोग्य सामाग्रीहरुको गुणस्तर कायम राख्न बजार अनुगमन निरिक्षणलाई प्रभावकारी बनाउदै मुल्यवृद्धि नियन्त्रणमा ध्यान दिइने छ ।
- पालिकाको रोजगार रणनीतिलाई थप अध्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।

च) पूर्वाधार र शहरी विकास नीति:

- पूर्वाधार विकासमा सार्वजनिक निजी साभेदारीलाई प्रोत्साहित गर्दै सहरी तथा घना वस्ती क्षेत्रमा लागत सहभागिता मार्फत कार्यक्रम कार्यान्वयन गरि विकासमा नागरिकको अपनत्व वृद्धि गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका सडकहरुलाई निश्चित मापदण्ड अनुसार थप विस्तार र स्तरोन्नति गर्दै लगिनेछ ।
- संघ प्रदेश र पालिकाबाट विभिन्न समयमा बजेट व्यवस्था गरि निर्माण प्रकृया सुरु गरिएका पालिकाको केन्द्र जोड्ने गल्याङ-लल्याङ सडक, गल्याङ- ब्वाङ- गुठी-इलुङ्गा सडक, सेरा-करुङ्चे-खानी सडक, जिमुवा लवरकोट दिमिक रिडरोड, भ्याकुते पधेरा-धनुवासे सडक, मालुङ्गा- ढाव सडक, करादी-पकवादी- खसकुना सडक, ठुलीवारी-गाउ-बोभादी-कटुवा सडक, गल्याङ- पङ्काङ- स्यालवास सडक, करादी-चिदियार-गह्रौसुर सडक, सेतीवेणी-पिडिखोला-पेलाकोट हुदै गल्याङ पुर्व सडक, तिनदोवाटे- मैदान सडक, टेके-आपचौर सडक, गल्याङ- कुरुङ्चे-मोहनडाडा सडक, करादी-बज्रे सडक, गल्याङ-तुलसीभञ्ज्याङ-बज्रे- तिनदोवाटे सडक, भोल्पे-गोलाङ्दी-देविभञ्ज्याङ- गह्रौसुर सडक, ढाडेखोला- डुम्रीडाडा-थुम सडक, सिमलसौरा-डुमिनडाडा सडक, कल्लेरी-थुम-दारेगौडा सडक, जिमुवा-लवरकोट-तुलसीभञ्ज्याङ सडक, मोहनडाडा-जलुके-वाठा सडक, मोतीचौर-आधीमुहान सडक, हुलाक आलमदेवी सडक, डुडे भाल्थुम सडक, हुगिघाट - जामुने सडक, दिमिक - निमा-छर्तीघाट सडक, कर्मचौर हुगिघाट सडक, बसिन्डाडा-उत्तरवाहिनी सडक, गुठी-कुरुङ्चे-सेरा-मोतीचौर - खोलाखर्क सडक, स्व विष्णुक्षेत्री मार्ग (जोगिमारा-स्यालवास-तामेकोट) सडक, जिरो-गौमुख-टेके-साडलिया सडक, वेलचौर-गेभा-अमिलाथुम-साडलिया- गह्रौसुर सडक, ग्वादी-अधिकारी-खानी सडक र गल्याङ-चापाकोट लगायतका सडकहरुको केही र अधिकांश खण्डहरुमा गत आ व देखी नै स्तरोन्नतीको काम भैरहेको बाँकी खण्डहरुमा थप स्तरोन्नती गर्दै अन्य सडकहरुको पनि स्तरोन्नती गरी यातायात आवतजावतलाई सहज र व्यवस्थित बनाइनेछ । वडा नं ६ को डुढेपुल बाटो निर्माण कार्य यसै आ व मा सम्पन्न गरिनेछ । साथै पालिका भित्र

रहेका छोटा तथा लामो दुरीका अन्य सडकहरुको स्तरोन्नती गर्दै यातायात आवतजावत लाई सहज र सरल बनाइने छ ।

- पालिका भित्रका कच्ची सडकको निरन्तर संचालनका लागि व्यवस्थापकीय पक्षमा सुधार गर्दै ट्युम पाइप च्याम्बरहरुको निर्माण तथा गोरेटोवाटोहरुको मर्मत तथा स्तरोन्नती निरन्तर गर्दै नागरिकलाई सहज रुपमा आवतजावत गर्ने व्यवस्था गरिने छ ।
- वडा नं.३ र ११ मुडिकल्ला मा आधारभुत सुविधा सहितको नगरस्तरीय वसपार्क निर्माण गर्न आवश्यक जग्गा खरिद प्रकिया पुरा भइसकेकोले निर्माण कार्य अगाडी बढाउन संघ तथा प्रदेश सरकार संग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- नगर भित्रका सडकहरुको लगत कट्टा गर्ने कार्य यसै आ.व बाट कमशः सुरु गरिने छ ।
- गल्याड नगरपालिका क्षेत्रभित्र निर्माण गरिने भौतिक पूर्वाधारहरु अपांगता, वातावरण र लैगिंकमैत्री बनाउदै लगिनेछ ।
- नगरपालिका र वडा नं ५ को कार्यालयको प्रशासनिक भवन निर्माण सम्पन्न भई सेवा प्रवाह समेत गर्दै आइएकोमा निर्माणाधिन वडा नं ८ तथा वडा नं २,४ र ७ को प्रशासनिक भवन समेत यसै आ.व. भित्रमा निर्माण सम्पन्न हुनेगरी प्रकृया अधि बढाइनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका बस्ती/टोलका घरहरुको तथ्यांक व्यवस्थापन अन्तरगत घर नम्बर कायम गरि अभिलेखको रुपमा राखि सोही अनुसार सेवा प्रवाहलाई जनमैत्री बनाउदै लगिने छ ।
- गल्याड नगरपालिकालाई अन्य पालिकाहरूसंग जोड्ने गरि भोलुङ्गे र पक्की पुलहरुको निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ, वडा नं ९ जामुने र रम्भा १ साठी पाल्पा जोड्ने भोलुङ्गे पुलको निर्माण ठेक्का प्रकृया अगाडी बढाइने छ , गल्याड - ११ बुढाथोकि डाडा देखि गल्याड -७ सेनापुक सम्मको भोलुङ्गे पुल को निर्माण कार्य सम्पन्न हुने चरणमा रहेको साथै आमिलाथुम देखी गेजा टेके वडा कार्यालय जाड्ने भोलुङ्गे पुल, काम्लाड-जिमुवा जोड्ने भोलुङ्गे पुल, वडा नं ५ देखि गुल्मी कालिगण्डकी गाउपालिका जोड्ने भोलुङ्गे पुल र ट्याडलुड-दुधेचौर भोलुङ्गे पुल निर्माणलाई संघ र प्रदेश सरकारसंग सहकार्य र सहयोगमा आवश्यक प्रकिया अगाडि बढाइने छ । साथै अन्य आवश्यक स्थानहरुमा समेत सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ ।
- “उज्यालो गल्याड नगर कार्यक्रम” अन्तरगत नगरक्षेत्र भित्रका सडकहरुमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणको सह-लगानीमा सडकबत्ती जडान गर्ने कार्य यसै आ. व मा सम्पन्न गरिनेछ । गल्याड बजार लगायतका आवश्यक ठाउहरुमा सीसीक्यामराहरु थप व्यवस्थित गरि आवश्यकताका आधारमा विस्तार गरिनेछ ।

नगरभित्र आर्थिक अभावका कारण विद्युत् सेवा जडान नगरेका सम्पूर्ण घरपरिवारलाई विद्युत् सेवा उपलब्ध गराइ जडान शुल्कमा अनुदान दिइने छ ।

- सार्वजनिक/खुला स्थानहरूमा **Public Private Partnership** मोडलमा बाल तथा जेष्ठ नागरिक उद्यान तथा प्रतिक्षालयहरू बनाउने कार्यलाई अगाडि बढाइने छ । नगरपालिका भित्रका विभिन्न चोक तथा सिमा स्थलहरूमा साइनिङ पोष्ट र डिरेक्सन बोर्डको व्यवस्था गरिने छ ।
- भवन तथा घरका संरचनाहरू निर्माण गर्दा भूकम्प प्रतिरोधि, वातावरण मैत्री बनाउनका लागि नक्सा पास गर्नेपने नीतिलाई अनिवार्य गर्दै लगिने छ ।
- बजार क्षेत्रभित्रका अव्यवस्थित तारहरूलाई व्यवस्थित गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- नगरपालिका भित्र नयाँ सडक विस्तार र स्तरोन्नती गर्दा वस्ती पर्यावरण र सम्पदाहरूको क्षति हुन नदिन उच्च सावधानी अपनाइने छ ।
- ग्रामिण सडकहरू बाह्रै महिना सञ्चालन र मर्मत सम्भारका लागि वडा कार्यालयहरूको समन्वयमा आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका योजनाको छनौट र निर्माण गर्दा दिगो विकासका लक्ष्यहरूलाई अवलम्बन गरिने छ साथै पुर्वाधार निर्माण लगायतका ठुला आयोजनाका लागि वातावरणीय अध्ययन तथा विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरि संघ तथा प्रदेशमा पेश गरिने छ ।
- शहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड २०७२ को पूर्ण पालना गरि **टोल विकास समितिहरूलाई** आवश्यक अभिमुखिकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- संघीय सरकारको नीति अनुरूप सुरक्षित नागरिक आवास, खरको छानामुक्त तथा विपन्न नागरिक आवास निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिदै **आवास विहिनहरूको लागि आवासको व्यवस्था गरिनेछ ।**
- सिकर्मी, डकर्मी, निर्माण व्यवसायी तथा उपभोक्ता समूहलाई क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरी दक्ष बनाइने छ ।
- संघ र प्रदेश सरकार संग समन्वय गरि अत्यावश्यक सेवा अन्तरगत आकस्मिक अवतरणका लागि पालिकाको आवश्यक स्थानहरूमा हेलिप्याडको निर्माण यसै आ व मा गरिनेछ ।

- गल्याङ नगरपालिकाको अल्पकालिन, मध्यकालिन, दीर्घकालिन र आवधिक योजना एवं क्षेत्रगत गुरुयोजनाहरू तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता गरिनेछ ।
- स्वच्छ वातावरण, हरियाली प्रवर्द्धन, सहरी सौन्दर्यकरण, गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण जस्ता अवधारणालाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयनमा ल्याई बसोबसो लाग्ने नगरको रूपमा विकास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विकास निर्माण कार्यमा स्थानीय समुदायको व्यापक सहभागिता र प्रतिस्पर्धा सृजना गर्न स्थानीय टोल सुधार समितिहरू मार्फत गरिने कार्यहरू पहिचान गरी ती कार्यहरू जनस्तरबाट गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । टोल सुधार समितिहरूको सहकार्यलाई व्यवस्थित तथा प्रभावकारी बनाउन आवश्यक मापदण्ड तयार गरी तालिम कार्यक्रम समेत सञ्चालन गरिने छ ।
- गल्याङ नगरपालिका क्षेत्रभित्र संचालनमा रहेका ठुला व्यावसायिक संघ संस्थाहरूले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत गर्ने खर्चलाई गल्याङ नगरपालिकाको सहरी विकासमा लगानी गर्ने गरी सहकार्य गर्ने नीति लिइनेछ ।

छ) आर्थिक तथा वित्त नीति:

- आर्थिक तथा समाजिक न्यायमा आधारित नमूना पालिका निर्माण र आर्थिक समृद्धिको लागि लगानीमैत्री वातावरण तयार गरिने छ ।
- पालिका भित्रको सबै आर्थिक कारोवारलाई बैंक तथा वित्तीय संस्था मार्फत गर्दै वित्तीय संस्थाहरूको पहुच भन्दा बाहिर रहेका स्थानहरूमा समेत स्थापना र सहज पहुँचका लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन आन्तरिक लेखापरीक्षण र करपरीक्षण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ, साथै सबै किसिमका पेशा व्यवसाय सञ्चालनको दर्ता, नवीकरण गर्ने कार्य छिटो, छरितो, सरल र पारदर्शी बनाई राजस्वको दायरा वढाउन अनुगमन गरिनेछ
- गल्याङ नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतसाधनको प्रभावकारी परिचालन गर्न प्रगतिशील कर प्रणालीको विकास, सक्षम कर प्रशासनको निर्माण, करको दायरा बिस्तार, र राजस्व चुहावट नियन्त्रणलाई थप प्रभावकारी बनाउदै लगिने छ ।
- नगरपालिकाको राजश्व संकलन कार्यलाई व्यवस्थित र मर्यादित बनाउदै संघ र प्रदेश कानूनको परिधी भित्र रहि राजश्वको स्रोतको पहिचान गरि अधिकतम परिचालनको माध्यमबाट आन्तरिक राजश्व बृद्धी गर्ने नीति लिइने छ ।

- कर परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि करका दरलाई न्युनिकरण गर्दै दायरा बढाउँदै लगिनेछ । कर संकलन कार्यमा नागरिकहरूलाई अधिकतम सहभागि गराई भरपर्दो कर प्रणालीको विकास गर्दै लगिने छ ।
- यसै आ.व.बाट नगरको आर्थिक सर्वेक्षणको कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- गल्याङ नगरपालिकाका सम्पूर्ण करदाताहरूको तथ्याङ्क संकलन गरि अभिलेख अध्यावधिक गरिनेछ । राजस्व असुली कार्यमा विभिन्न निकायहरूसँग समन्वय तथा सहकार्य गरि राजस्व परिचालनमा अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- करदाताहरूलाई कर प्रणालीमा स्वेच्छिक रुपमा सहभागी गराउँदै समग्र राजस्व प्रशासनलाई करदातामैत्री बनाइने छ । कर तथा गैरकर राजस्व अनुगमन कार्यलाई कडाइका साथ लागू गर्न विशेष अनुगमन टोली गठन गरी परिचालन गरिनेछ ।

ज) सामाजिक, सांस्कृतिक तथा पर्यटन प्रबर्द्धन नीति

- धर्म संस्कृति तथा रीतीरिवाजहरूको संरक्षण र संवर्द्धनमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- समग्र नगरपालिकाको धार्मिक सांस्कृतिक र पुरातात्विक विषयबस्तुहरूलाई समेटेर पर्यटन गुरु योजना २०८३ तयार गरी त्यसै अनुरूप पर्यटन विकास कार्यक्रम तयार गरिनेछ ।
- धर्म सस्कारको जननी कालिगण्डकी सभ्यताको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि आवश्यक कार्य गरिने छ ।
- यस नगर भित्र रहेका ऐतिहासिक पुरातात्विक धार्मिक एवं पर्यटकीय महत्वका स्थानहरू लाई विशेष पर्यटकीय स्थलको रुपमा विकास गर्दै लगिने छ । रामनदीधाम, उत्तरवाहिनीक्षेत्र, सेतीवेणी, जगत्रदेवी, आलमदेवी, तामेकोट, गाउकोटकालिका, वङ्गातीकालीका, केदारनाथ, पिडिखोला देविस्थान, सिद्धवावा, शिद्धगुफा, भाल्थुम कालिका, गेष्मा कोट कालिका, तार्सेसिद्ध, सम्पासशिला, शिवकालिका, गह्रौंसुर, सुनपोखरी लगायतका स्थान धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलहरूको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरि यस क्षेत्रहरूको एकिकृत विकासका लागि संघ तथा प्रदेशको समन्वयमा आवश्यक निर्माण एवम् संरक्षणका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- नगरभित्रका धार्मिक पर्यटकीय क्षेत्रको सजावट, सरसफाई र प्रचारप्रसारको लागि स्थानीय संघ संस्थासंग समन्वय गरी कार्य अगाडि बढाइनेछ ।

- धार्मिक, पौराणिक महत्वको स्थल उत्तरवाहिनी क्षेत्रलाई पूर्वीय दर्शनको खोज अध्ययन, ध्यान, साधनाको केन्द्र प्राकृतिक चिकित्सा एवं देव तथा पितृकार्यको पवित्र स्थलको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- धार्मिक, ऐतिहासिक एवम् पुरातात्वीक क्षेत्र (रामनदिधाम) राम्दीको समग्र विकासका लागि एकीकृत विकास समिति गठन गरी धार्मिक, साँस्कृतिक, पर्यटनको विकास गर्दै त्यस क्षेत्रमा संचालित गुरुकूललाई आध्यात्मिक ज्ञानको केन्द्रको रूपमा नमुना गुरुकुल बनाइने छ ।
- धार्मिक,साँस्कृतिक तथा सामाजिक संघ संस्थाहरुलाई संस्थागत गर्ने गरी विद्यान तथा जग्गा व्यवस्थापन अनिवार्य गर्दै लगिने छ ।
- कालीगण्डकी नदीमा च्याफिटड, चिउरी-करादी क्षेत्रमा बन्जीजम्प, क्यानोनिङ र रक क्लाइम्बिङको सम्भाव्यता अध्ययन गरि PP मोडलमा लगानी भित्राई रोजगारीका अवसरहरु सृजना का लागि वातावरण तयार गरिनेछ ।
- पालिका भित्रका मनोरम स्थलहरुलाई आवश्यक पुर्वाधार निर्माण गरी आकर्षक पिकनिक स्पोटको रूपमा विकास गर्दै लगिने छ ।

भ) खानेपानी तथा सरसफाई र सिंचाई नीति ;

- यस क्षेत्रको गौरवको आयोजनाको रूपमा रहेको आधिखोला जलविद्युत सिंचाई परियोजना (आक्वा)र जिमुवा स्थित शित भण्डारका लागि नियमित अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ साथै असेर्दी पाइपलाइन र शाखा कुलोहरु र थप चेम्बरको पुननिर्माणका लागि आवश्यक व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- एक घर एक धाराको नीतिलाई आत्मसाथ गर्दै गल्याङ बजारको खानेपानी समस्या समाधान गर्न संघ सरकारको सहयोगमा गल्याङ वृहत खानेपानी आयोजनालाई यसै आ. व वाट कार्य सञ्चालनका लागि पहल गरिने छ । साथै हाल विभिन्न वडामा संचालनमा रहेका खानेपानी आयोजनाहरुलाई संघ प्रदेश र नगरको स्रोतबाट यथासक्य छिटो सम्पन्न गरि एकिकृत खानेपानी प्रणालीको अवधारणा अनुसार थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- शौचालय विहिन अति विपन्न घरपरिवारलाई शौचालय निर्माण का लागि वस्तुगत सहायता प्रदान गरिने छ ।

- फोहोरमैलालाई स्रोतमा वर्गिकरण गरि समुचित व्यवस्थापन गरि टोल विकास संस्थाहरुको समन्वयमा शुल्कमा आधारित फोहोरमैला प्रणली लागु गरिनेछ साथै फोहोरमैलाको अस्थाई व्यवस्थापनलाई थप व्यवस्थीत गर्दै स्थायी व्यवस्थापनका लागि जग्गा खरिद तथा आवश्यक पूर्वाधार निर्माण कार्यलाई अगाडी बढाइने छ ।
- परम्परा देखि पानीको श्रोतको रुपमा प्रयोग गर्दै आएका कुवा, धारा, पधेराको मुल को संरक्षणका लागि वृक्षारोपण सरसफाई भल तथा पहिरो नियन्त्रण लगायतका विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- गल्याड बजार लगायत पालिकाभित्रका आवश्यक स्थानहरुमा ढल निकास कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगरभित्र विभिन्न सार्वजनिक स्थल र चोकहरुमा प्रतिक्षालय र विश्रामस्थल, सार्वजनिक शौचालयको निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछ ।
- आमा समुह युवा क्लव टोल विकास समिति लगायतलाई वातावरण सरसफाईमा क्रियाशिल गराई उत्कृष्टलाई पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सिंचाई हुन बाँकी उत्पादनशिल जमिनमा संघ तथा प्रदेश सरकारको समन्वय र सहकार्यमा स्थानीय श्रोत र साधनको परिचालन गरी पर्याप्त सिंचाईको सुविधाको विस्तार गर्दै लगिनेछ । साथै निर्मित सिंचाई संरचनाहरुको मर्मत एवं स्तरोन्नती कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्रका खेतियोग्य जमिनमा बाह्रै महिना सिंचाई सुविधा प्रदान गर्नको लागि प्लाष्टिक पोखरी, सिंचाई पोखरी, सिंचाई कुलो तथा साना सिंचाई लगायत आवश्यक थप सिंचाई संरचना निर्माण तथा मर्मत सम्भार कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- नगर भित्रका विभिन्न क्षेत्रमा बहुउपयोगी पुनर्जलीय **Refill Tank** निर्माण गर्ने कार्यलाई जोड दिइने छ ।

सिंचाई सुविधाका लागि वैकल्पिक पद्धतिको रुपमा लिफ्टड सिंचाई पद्धतिको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । साथै अत्यावश्यक ठाँउहरुमा सिंचाई पाइप वितरणको कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

ब) महिला बालबालिका,सामाजिक सुरक्षा तथा समावेशिकरण नीति:

- सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, सार्वजनिक स्थल, विद्यालय, मठ मन्दिर लगायत निर्मित भौतिक संरचनाहरुलाई अपाङ्गमैत्री बनाइने छ ।

- “उपप्रमुख ग्रामिण महिला उत्थान कार्यक्रम” सञ्चालन गरी महिला सशक्तिकरणका लागि आवश्यक थप कार्यहरूलाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिने छ ।
- महिला,दलित,उत्पिडित, जनजाति, असाहय, अनाथ, अपाङ्ग,एकल महिला तथा सिमान्तकृत समुदायलाई लक्षित गरी सिप विकास तथा व्यवसायिक कृषि विकास कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैकिङ प्रणाली मार्फत उपलब्ध गराउदै वित्तीय संस्थासंग सहकार्य गरी अति असक्त नागरिकहरूलाई पायक पर्ने स्थान तथा वडा कार्यालय मा वितरण गर्न व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ज्येष्ठ नागरिकको अनुभव समुदायमा हस्तान्तरणको लागि अन्तरपुस्ता सञ्चार कार्यक्रम अन्तर्गत अनुभव लेखनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । नगरका विभिन्न क्षेत्रमा ज्येष्ठ नागरिक पार्क निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- न्यायिक समिति को क्षेत्राधिकार भित्र पर्ने समाजिक विवादहरूलाई प्राथमिकताका साथ छिटोछरितो रुपमा निरूपण गरिने छ ।
- समाजमा भएका सबै खाले समाजिक तथा लैंगिक हिंसा अन्त्य गर्न सचेतना कार्यक्रम संचालन गरि लैंगिक हिंसा मुक्त नगरको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- अनाथ,असहायहरूका लागि विभिन्न संघ संस्थाको समन्वयमा आश्रयको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- विभिन्न वडामा रहेका आमा समूह, युवा क्लबहरूलाई रचनात्मक र विकासका कार्यमा नगरपालिकासंग सहकार्यका कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रम संचालन गरी विद्यालय, बस्ती र वडा हुँदै नगरलाई बालमैत्री नगर घोषणा गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरू, महिला, दलित, विपन्न, बहिष्करणमा परेका समुदायहरूका लागि मागका आधारमा विभिन्न सिपमूलक तालिम प्रदान कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामाजिक विकासमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको नीति अवलम्बन गरी महिला शसक्तिकरण कार्यक्रम अन्तर्गत संचालनमा रहेको गल्याड कृषि तथा पशु उद्यमशिलता कार्यक्रम मार्फत सीपमूलक तथा आय आर्जन सम्बन्धी कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ । यस्ता कार्यक्रमहरूमा विपन्न वर्गलाई प्राथमिकता दिइने छ । साथै ज्येष्ठ नागरिक कक्षा तथा संगित कक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।

ट) युवा तथा खेलकुद नवप्रवर्तन नीति

- निर्माणाधिन गल्याड नगरपालिकाको नगरस्तरीय खेलमैदानको निर्माण कार्यलाई तिब्ररूपमा अगाडि बढाइने छ । विभिन्न वडामा निर्माण संचालनमा रहेका खेलमैदानहरुलाई निर्माण सम्पन्न गर्दै आवश्यक क्षेत्रहरुमा खेलमैदान निर्माणको कार्यलाई तिब्रता दिइने छ । गल्याड बजारमा निर्माणाधिन व्याटमिन्टन कवर्डहल लाई व्यवस्थित गर्दै निर्माण सम्पन्न गरिनेछ ।
- क्रीकेट खेलको विकासका लागि गल्याड प्रीमीयर लिग क्रीकेट प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिइने छ ।
- वैदेशिक रोजगारीमा जाने बढ्दो प्रवृत्तिलाई स्वदेशी उद्यममा आकर्षण गर्न स्वदेशी वस्तुहरुको उत्पादन, प्रवर्द्धन र बजारीकरणलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- गल्याड नगरपालिकाले पछिल्लो समय क्रिकेट,भलिबल तथा कराते जस्ता खेलहरुमा जिल्ला तथा प्रदेश स्तरमा स्वर्ण पदक जित्दै उत्कृष्टता हासिल गरि पालिकाको गरिमा उच्च बनाएको छ, ती खेलहरुको विकासका लागि उचित प्रवन्ध गर्दै उत्कृष्ट खेलाडीहरुका लागी सम्मान तथा प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गल्याड नगरपालिकाको सामाजिक विकासका कार्यहरुमा युवालाई आकर्षित गरी परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ । युवा संग नगरप्रमुख अन्तरक्रिया कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।
- खेलकुद विकास कार्यक्रम अन्तरगत विद्यालय स्तरमा प्रशिक्षकहरुको व्यवस्था गर्दै लगिने छ । कराते खेलको प्रशिक्षणलाई सबै सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरुमा निरन्तरता दिइनेछ।
- राष्ट्रपति रनिडशिल्ड लगायत अन्य खेलकुद गतिविधिको संचालन थप व्यवस्थित गरि युवा तथा बालबालिकाको खेल प्रतिको प्रतिस्पर्धी क्षमता विस्तार गरिनेछ ।
- कुलत र दुर्व्यसन बाट मुक्त सृजनशील, संस्कारित युवा शक्ति निर्माणमा Say No to Drugs कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
- नगरस्तरीय खेलमैदान तथा पालिका भित्रका अन्य खेल मैदानहरुको निर्माणका लागि आवश्यक परियोजना प्रस्ताव तयार गरि स्तरोन्नती गरिनेछ ।

ठ) भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा वित्तीय व्यवस्था नीति :

- वैज्ञानिक भूमि व्यवस्थाप मार्फत भूमिको वगीकरण गरी कृषि क्षेत्रको संरक्षण का विषेश कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ । साथै पालिकाभित्रै भूमी शाखा र घर नक्सा शाखाको सञ्चालन गरिने छ ।

- नगर क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गा एकिन तथा पहिचान गरी व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कार्य गरिने छ । भूमि आयोगको समन्वय र सिफारिसका आधारमा भूमिहिनहरुलाई भुमी व्यवस्था गरिने छ ।
- पलिका भित्र रहेका अव्यवस्थीत र बाँभो जग्गाहरुमा चक्लाबन्दी खेतीकालागि प्रोत्साहन गरिने छ ।
- बिषयगत सहकारी संस्थाहरुको समन्वय समिति गठन गरी सहकारीहरुको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । **COPOMIS** पद्धतीलाई अनिवार्य गरिने छ ।
- समस्याग्रस्त सहकारीहरुको पहिचान गरि बचतकर्ताहरुको बचतको सुरक्षाको सुनिश्चितताका लागि संघ र प्रदेश सरकार संग समन्वय गरिनेछ ।
- सहकारी मैत्री नीति ऐन नियम तथा कार्यविधिहरु र अन्तर सम्बन्धित योजना तर्जुमा समयसापेक्ष परिमार्जन गरि सहकारी संस्थाको अनुगमन,निरिक्षण नियमन तथा प्रवर्धन कार्यक्रम संचालन गर्न सूचना प्रविधिको प्रयोग गरि प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- नगरभित्र संचालित वित्तीय कारोवार गर्ने सहकारी संघसंस्थाहरुलाई **न्युनतम व्याजदरमा विपन्न कृषि कर्जा लगानी गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।**
- सहकारी सम्बन्धी तालिम गोष्ठी,शिक्षा,अध्ययन,अवलोकन र अनुभव आदान प्रदान, तथा जनचेतना अभियान कार्यक्रम निरन्तर रुपमा संचालन गरिने छ ।
- सहकारी एवं सामुहिक खेति प्रणालीको नीति अवलम्बन गर्दै सहकारी संस्थामा रहेको बचतलाई उत्पादनशिल क्षेत्रमा परिचालन गर्न **“एक सहकारी एक उत्पादन”** कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- वित्तीय संस्थाहरुको तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्दै सामाजिक उत्तरदायित्व प्रति जिम्मेवार बनाइने छ ।

ड) सूचना प्रविधि तथा संचार नीति

- अनलाईन दर्ता चलानी, डिजिटल डिस्प्ले प्रणाली थप प्रभावकारी बनाउदै केन्द्रीकृत वेब वेस्ट ई-हाजिरी लाई अनुगमन सहित प्रभावकारी बनाईने छ। महत्वपूर्ण कागजपत्रलाई दीर्घकाल सम्म जोगाइराख्न डिजिटलाईजेशन प्रणाली को विकास गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको प्रशासकीय भवनलाई आधुनिक सूचना प्रविधियुक्त बनाईनेछ ।
- नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवामा सूचना तथा संचार प्रविधिको उच्चतम उपयोग गरी विद्युतीय सुशासन प्रवर्धन गरिनेछ । विकास गतिविधि , सेवा प्रवाह र सामाजिक परिचालन लगायतका नगरपालिकाबाट सम्पादन हुने कार्यहरुलाई कार्यालयको वेबसाइट तथा विभिन्न सामाजिक संजाल मार्फत नियमित रुपमा थप व्यवस्थित तरिकाले सार्वजनिक गरिनेछ ।

- कर्मचारी, जनप्रतिनिधि तथा सरोकारवाला अन्य सम्पूर्णको लागि सूचना तथा प्रविधि सम्बन्धि क्षमता अभिवृद्धि गर्न प्रशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगर भित्र सूचना प्रविधिको अध्ययन गरिरहेका विद्यार्थीहरूको लागि **Artificial intelligence , Cyber security** लगायतको विषयमा विभिन्न कार्यक्रम हरु संचालन गरिनेछ ।
- स्थानीय पाठ्य सामग्रीहरूको विद्युतीय अभिलेख (डिजीटाइजेसन) तयार गर्ने कार्यको सुरुवात गरिनेछ ।
- सम्बन्धित निकायसंगको समन्वय तथा साभेदारीमा नगरपालिका भित्रका मुख्य मुख्य सार्वजनिक स्थलहरू, जोखिम तथा आवश्यक स्थानहरू मा सि सि क्यामेरा जडान र फ्रि वाइफाईको व्यवस्था गरि नगरको शान्ति सुरक्षालाई सुदृढ बनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- एकीकृत हाजिरी व्यवस्थापन प्रणाली , इन्टरनेट , डिजिटल डिस्प्ले बोर्ड , डिजिटल नागरिक वडापत्र, सूचना पार्टी , डिजिटल प्रोफाइल लगायत का कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन नया प्रविधि जडान तथा बिस्तारलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

ढ) वन, वातावरण, जलवायु तथा विपद व्यवस्थापन:

- दिगो विकासको लक्ष्य अनुरूप वन तथा भुसंरक्षण, जलाधार संरक्षण तथा जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण, जलवायु परिवर्तन अनुकूलित वातावरण संरक्षण, र विपद व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
- लल्याङ वस्ती पहिरो ग्रस्त क्षेत्र लगायतका नगर भित्र हुने भूस्खलन, बाढी पहिरो नियन्त्रण गरी बाढि पहिरोका कारण जोखिममा परेका बस्ति संरक्षणका लागि अग्नीसो निगाली बाँस रोपण संगै संघ प्रदेशको समन्वयमा थप अध्ययन र उचित व्यवस्थापनका अन्य उपाय अवलम्बन सहित थप प्रभावकारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै लगिनेछ ।
- विपद व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी तथा जवाफदेहीपुर्ण बनाउन वडास्तरिय विपद व्यवस्थापन समिति मार्फत तत्काल राहात तथा उद्धार गर्ने कार्यलाई तिब्रताका साथ सञ्चालन गरिने छ ।
- स्वच्छ र हरियाली वातावरणका लागि सार्वजनिक स्थलमा वृक्षरोपण गर्दै आधुनिक उद्यानको निर्माणमा जोड दिइनेछ । नगरभित्रका निर्माण सम्पन्न मुख्य सडक तथा ग्रामिण सडकको किनारामा वृक्षरोपण कार्यक्रम संचालन लाई निरन्तरता दिइने छ ।

- स्थानीय वन ऐन, नीतिको निर्माण गरिने छ । यसकार्यका लागि सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति, वन कार्यालय र सम्बन्धित सरोकारवाला पक्षहरूसंग सहकार्य गरिने छ ।
- विपद जोखिम न्यूनिकरण जलवायु अनुकूलन वातावरण संरक्षण फोहोरमैला व्यवस्थापन तथा जलाधार संरक्षणसंग सम्बन्धित कार्यहरूलाई एकीकृत ढंगले अगाडी बढाउन नीतिगत संस्थागत र प्रक्रियागत सुधार गरिनेछ ।
- वन क्षेत्रको विकासको लागि सामुदायिक वनहरूमा अति उपयोगी र बहुमूल्य काठका विरुवाको वृक्षारोपणका साथै जडिवुटी अध्ययन अनुसन्धान गरी बजारीकरणका लागि आवश्यक कार्य आगाडी बढाइनेछ ।
- वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापनका लागि विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना गरी परिचालन गर्दै लगिने छ ।
- सामुदायिक वनको खाली ठाउँमा वन कार्यालय सँग समन्वय गरी वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै थप प्रभावकारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै लगिनेछ ।
- सामुदायिक वनहरूले बार्षिक कार्ययोजना नगरपालिकाबाट स्विकृत गराई कार्यान्वयन गर्नुपर्ने नीतिलाई लागू गरिनेछ ।
- जलवायु परिवर्तनले पारेका प्रभाव न्यूनिकरणका लागि गल्याङ नगरपालिका र विभिन्न संघसंस्थाको सहकार्यमा कार्यक्रमहरूको संचालनलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- वातावरण संरक्षण, शहर एवं वस्ति सरसफाईका साथै विपद व्यवस्थापनमा युवा स्वयंसेवक परिचालन गर्दै लगिनेछ ।
- बाढी पहिरो जोखिम क्षेत्रहरूको पहिचान गरी विपतको पूर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- परम्परा देखि निर्माण भएका चौतारा, पोखरीहरूको संरक्षणको नीति अवलम्बन गरिनेछ । मुल तथा माटो संरक्षणका लागि पहिरो सम्भावित क्षेत्र खोला, नदी तथा खोल्सीहरूमा तटवन्धन निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

नगरसभाका सदस्यहरू,

प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनबाट उच्चदरको आर्थिक वृद्धि र पारस्परिक सम्मान र अवसर सहित सामाजिक न्याय कायम हुने छ । यस नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सबै पक्षको सक्रिय र सकारात्मक सहयोग हुने विश्वास लिएको छु । स्थानीय श्रोत साधनको परिचालन गरी विकासलाई समावेशी र समन्यायिक बनाउदै जनशक्ति विकास, रोजगारी श्रृजना र सुशासन कायम गर्ने उद्देश्यलाई केन्द्रविन्दुमा राखिएको छ ।

अन्तमा, गल्याड नगरपालिकालाई मन मुटुमा राख्दै जन्मभूमी र कर्मभूमीको रूपमा माया गर्नुहुने देश विदेशमा रहनु भएका सम्पूर्ण नगरबासीहरुलाई धन्यवाद दिनु चाहान्छु । शिक्षित, स्वस्थ ,व्यवसायिक शहर, - उत्थानशिल, समृद्ध गल्याड नगर” भन्ने मान्यतालाई आत्मसाथ गर्दै बसौं बसौं लाग्ने गाँउ र सहर निर्माण संगै समुन्नत र समृद्ध गल्याड नगर को रूपमा हाम्रा गतिविधि र कार्यक्रम अगाडी बढाएका छौ । यहि नारालाई आत्मसाथ गर्न हामी सबैलाई आपसी हार्दिकता र एकता सहित समुन्नत गल्याड नगरपालिका निर्माणमा एकाकार हुन सम्पूर्णमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

धन्यवाद । नमस्कार ।